

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălăutate:

Pe an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O serie garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

ANULU L.

Nr. 58.

Sâmbătă, 14 (26) Martie.

1887.

Brașov, 13 Martie 1887.

Festivitățile din Berlin s'au terminat și cu ele a încetat și mica pauză, în care s'au făcut contemplațiile cele mai pacifice asupra progreselor extraordinare ale germanismului în deceniile din urmă și asupra admirabilelor succese, ce au încoronat până azi domnia bătrânului împărat Wilhelm.

Ca încheiere a grandioasei serbări, publică Monitorul imperiului german o mulțămire a împăratului Wilhelm pentru adenca simpatia, ce i-a dovedit-o poporul german la ziua născerii sale a 90-a precum și pentru toate atențiunile pline de iubire ce i s'au făcut. Norocosul regent dă în manifestul său între altele:

„In juneța mea cea mai fragedă văd monarhia tatălui meu adencă măhnită într-o fatală cercare, der am vădută și fidelitatea și iubirea de jertfă cea mai devotată precum și puterea și curagiul neînfrânt al poporului în zilele când s'a ridicat pentru liberarea sa. Acum la bătrânețele mele mă uit, după atâtea pașanii ale vieții mele, cu mândria și cu mulțămire la marile transformări, cari au creat în Germania trecutului glorios al timpului celui mai recent, mărturia neperitoare a nirei germane, a sincerității și iubirei de patriă. Fiă ca iubita noastră patriă să se bucure de multă doritele isbende, precum speru cu firmitate, într-o lucrare a păcii neturburată și binecuvântată spre înaintarea din ce în ce mai mare a bunăstării tuturor claselor națiunii!”

Abia s'a terminat marea serbare și principele Bismarck a și reînceput lupta în contra opozițiunii germane, în contra partidei centrului, a progresiștilor și socialistilor. Se vede, că cancelarul german nu împărtășește pe deplin părerea monarhului său privitor la „unirea germană”, la „sinceritatea și iubirea de patriă” a tuturor Germanilor. Bismarck privește încă la o parte mare a populațiunii germane ca la nise „dușmani ai statului”, înființat cu concursul său prin „feru și sânge”, de aceea și-a pus în gând să nimicească pe acești „dușmani” cu ajutorul puterii și a influinței Papei dela Roma.

Este adevărat vorba aici mai înainte de partida lui Windthorst, care și cu ocaziunea votării septenatului s'a abținut dela vot și care prin opozițiunea ei tenace i-a făcut și îi face încă multă bătaie de capu cancelarului german. Spre a putea bate pe Windthorst și pe preoțimea catolică „democratică”, ce-l susține, Bismarck a crezut că e oportun să încheie pace cu Papa împlinindu-i cererile în privința modificării legilor bisericesci aduse în Maiu 1873.

„Pozițiunea mea”, dăse Bismarck în ședința de Mercuri a camerei seniorilor prusiani, „față cu cesțiunea modificării legilor bisericesci, este curată politică, oportunistă. Pacea cu Papa înseamnă o pace ca cu orice altă putere, der voiesc o pace onorifică și durabilă.”

După ce arată că pacea până acum a fost împiedecată de partida centrului „inimică statului”, a căreia putere a crescut neîncetat și „care s'a aliat cu progresiștii și cu socialistii, pentru că ura ei în contra guvernului era mai mare decât iubirea ei către biserică”, cancelarul resumă motivele ce-l îndemna la încheierea păcii cu curia romană, în următorul mod caracteristic:

„Am văd”, dăse Bismarck, „să tragem în partea noastră pe catolicii cu sentimente germane și fideli statului, spre a ne întări față cu pericolele, ce amenință existența noastră națională într-un timp nu prea îndepărtat. Și relațiunea noastră cu Austria se va îmbunătăți, dacă nu vom mai avé certuri confesiionale. Ce-i drept alegețile din urmă au dovedit, că pacea cu Papa încă nu ne garantază înceterea inimicițiilor din partea

lui Windthorst. Der în lupta Papei, amic Germanilor, în contra lui Windthorst și a preoților democratizatori înse neîndoișă victoria Papei. Noi vom avé să sprijinim pe Papa în lupta acesta în privința democrației preoțesci și totodată să-i sustragem pe câtu se pôte și partidei progresiștilor, care este fructul premergătoru socialismului, alianța cu preoțimea cea mică totu așa de subversivă, seu celu puțin să-o facem nepericuloasă. Papa și Impăratul au aici același interes de a sprijini autoritatea și Papa de astăzi iubitor de pace și înțelept ne este un prețios aliat.”

La încheierea discursului său dăse Bismarck: „Dacă voim să avem pace cu Roma, atunci pacea cu partida centrului nu mai e așa de importantă. Dacă Papa și Regele (Prusiei) vor fi una, atunci putem privi în liniște la lupta ulterioară cu centrul.”

Enunțatiunile prințului de Bismarck, făcute o zi după iubileul Impăratului, trebuie să deștepte seriose îngrijiri în inima tuturor patrioților germani, cari, fără a se închina idolului puterii bismarkiane, mai au sensu pentru marile idealuri ale libertății neamului lor, căci melodia ce o cântă azi cancelarul este vechiă și odorogită, este cântecul celei mai încarnate reacțiuni, care niciodată nu a adus nici un bine popoarelor.

Auțiți acolo, Papa și împăratul Germaniei se-și dea mâna, pentru ca să pôtă suprima cu atât mai ușor pe cei mai mici, preoți și mirenii, cari au nespusa cutezare a profesiei „idei democratice” în acestu veac al luminilor. Acesta o numesce Bismarck „sprijinirea autorității”, pe când în realitate nu se tractează decât de sprijinirea despotismului și a liberului arbitriu al acelora, cari voiesc ca lumea să se îndrepteze după mințile lor, după dictatul celu facu ei în îngâmfarea lor de putere.

Omenii centrului, susține Bismarck, ar fi inimicii statului german. I-a vădută însă lumea și i-a admirat luptându-se alături cu toți ceilalți Germani în contra Francesilor la 1870/1. În ce constă der inimiciția lor, în aceea că nu voru ca Germania să fiă o casarmă?

Cum se se pôte Sașii din Ardelă?

Sub acestu titlu am reproducu, în Nr. 54 alu foiei noastre, după „Pester Lloyd” unu articol al scriitorului din Berlin, Karl Bleibtreu, publicat în „Gesellschaft” din Lipsca.

„Kronstädter Zeitung”, reproducându și ea acelu articol, îl introduce, sub titlul „Est modus in rebus, cu următoarele cuvinte:

„Scriitorul berlinez Karl Bleibtreu, a cărui ființă cam esaltată e bine cunoscută și în Brașov (la festivitățile săsesci din anul trecut, Bleibtreu a fost în mod strălucit primit de Sașii din Brașov. — Red.), a publicat în foia periodică din Lipsca „Gesellschaft” unu articol despre „greșelele germane ale Sașilor ardeleni, care se întemeiază pe o concepțiune cu totul falsă asupra situațiunii și raporturilor noastre.”

După ce reproduce articolul amintit, face „Kronst. Ztg.” următoarele reflexiuni:

„Bleibtreu trece înainte de toate cu vederea, că noi Sașii suntem cetățeni credincioși ai statului ungar, ori câtu s'ar indoi despre acesta foile maghiare agitatore, — și că noi nici măcar pe departe nu ne gândim la aceea, d'a ne desface vr'odată de statul ungar. Ce să și facem? De țera mamă germană ne desparte unu teritoriu atât de întins, care e ocupat de Maghiari, Români și Slavi, încâtu nici nu putem visa măcar despre posibilitatea unei uniri cu Germania.”

„Prin alianța cu România?” Lucrul nu e de luat în serios. Der să facem odată abstracțiune de fantasia ce zice în această idee și să punem cazul, că împilarea Sașilor și Românilor ar crește în așa grad, încâtu ambii ar fi împinși la răscol pe față și ar fi sprijiniți de România. Să punem mai departe cazul — fantasia pôte lua în considerare toate fantomele posibile — că lupta în contra maghiarismului ar fi incununa de succes. Care ar fi urmarea? Unu mare im-

periu dacoromân, care ar cuprinde 10 milioane Români, în contra 1 milionu Maghiari și 200,000 Sași. Crede Bleibtreu, că cu privire la limba noastră ș. a. am fi tratați de Români mai cu cruțare, decâtu azi de Maghiari? Față cu Maghiarii, România li-aru răspândi egal cu egal. Der cum că aru fi aplicați ne acorda nouă Sașilor o pozițiune excepțională favorisată, nu credem, și dacă Bleibtreu ar cunosce referințele, nici el n'ar crede. Din contră — conștiința națională a românismului ar crește, lucru natural, astfel încâtu noi ușor am pôte căde din puț în lac.”

„Bleibtreu ar prefera unei petiri morale și spirituale o perire fizică glorioasă în luptă pentru cele mai sfinte bunuri ale culturii. Și noi. Der încă n'a ajunsu lucrul acolo. De sigur. Maghiarii își dau totă ostenețla posibilă să ne maghiarizeze pe noi ca și pe celelalte rase nemaghiare ale Ungariei. Der în poporul săsescu n'au obținut nici unu succes, până acum cel puțin, și suntem de firma convingere, că nici nu voru avé succes la noi. Veți bine, nu se cade să stăm cu mânilor în sin. Der nici nu facem acesta. Suntem totdeauna la pază și ne apărăm cu toate mijlocele ce ne stau la dispozițiune. Și ne apărăm cu atât de bun succes, încâtu n'am pierdut încă speranța d'a ne pôte apăra germanismul nostru până ce va trece furtuna și până ce în fine totuși Maghiarii vor înțelege, că politica de maghiarizare e neexecutabilă. Ziua trebuie să vină și va veni. Căci ceea ce a dăsu bătrânul Horațu, rămâne în vece adevărat: *Est modus in rebus, sunt certi denique fines.*”

SCRILE ZILEI.

Se scrie din Pesta „Correspondenței politice”, că trimeterea d-lui Aurelian în acestu oraș ca delegat al României, deși nu redeșteptă o îndoială asupra buneii voințe a guvernului român, se teme cu toate acestea ca negocierile să nu reușescă, căci se știe că d. Aurelian n'a deviat din punctul său de vedere protecționist. Primul obiect al negocierilor și cel mai delicat va fi convențiunea veterinară, care va presenta mari dificultăți, deore-ce trebuie să caute a stabili reguli pentru intrarea vitelor române din Austro-Ungaria.

—x—

Esercițiile de arme încep în anul acesta la 18 Aprilie n. și țin 13 zile (pentru oficerii de rezervă 28 zile). La aceste eserciții sunt chemați oficerii și soldații rezerviști din anii 1882, 1880 și 1878, mai departe acei rezerviști, cari din vr'unu motivu ore-care n'au făcutu esercițiile din anul trecut.

—x—

La trecerea părechei regale române prin gara din Pesta, au fost de față și Românii de acolo în mare număr, întâmpinându pe Majestățile Lor, după cum spune „Pester Lloyd”, cu urări de: „Să trăiască”.

—x—

Școla din Crisbanu, care fusese închisă din cauza pojarului, încetându bôla, s'a redeschis.

—x—

Agio vamal s'a stabilit pentru luna Aprilie cu 27 procente.

—x—

Comitetul damelor din Pesta alu reuniunii de maghiarizare ardeleni și-a ținut la 20 Martie n. ședința de constituire, funcționându ca președintă contesa Tibor Karolyi. Protocolul a fost luat de deputatul dietalului Iuliu Horvath. Intre cele 10 președinte aflăm următoarele nume germane: d-na Stefan Mendel, d-na Iosef Hampl, d-na Aladar Schnierer, d-na Franz Natter.

—x—

Numărul reflectanților la postul de oficer de glorie s'a redus din 3003 la 723. Dintre acestia 172 sunt foști soldați. Cursurile se vor ține, după dorința aspiranților, în Mai, Iunie ori Iulie. Ministrul honvețimei a ordonat și conscrierea glotașilor din anii 1845 până la 1855.

—x—

Preotul gr. or. român Lad. Mateiu din Lung săsescă a fostu pricopsit de ministrul Trefort cu 50 fl. — Bine, sfinte părinte, cu ce inimă ai putut comite acestu fapt?

—x—

În Măghiarușu unu țeran s'astu, făcându o prinosore nebunescă, a beut dintr'o ducă unu litru de rachiu, din care causă a murit.

În Rothavă s'au închis atâtu șcôla poporală română gr. or. câtu și cea sășescă ev. lut. din cauza pojarului. Sunt de înregistrat în Rothavă și casuri singuratice de diferită, urmate cele mai multe de mörte.

—x—
Secțiunea istorică a *Academiei române*, vădend că dela 1865 și până ađi nu s'a prezentat niel un concurent la premiul de 4000 lei alui Cuza-Vodă, pentru cea mai bună istorie din timpul lui Aurelian și până în ăilele nôstre, a rădicat cifra premiului la 10,000 lei și a fixat data concursului la 1891.

—x—
Din *Bicsad* se scrie cătră „Kronst. Ztg.“: La 20 Martie muri expeditorul de sticlă de aci Boros Mozes, după o bôlă de abia două ăile, cu simptome care făcură s'e se presupună o otrăvire cu arsenic. În urma acęsta, se făcu arătare judecătörescă, la 22 l. c. s'a executat obducțiunea judiciară și s'a constatat, că răposatul n'a murit de mörte naturală. Stomachul și plumăile s'au luat de comisiunea judecătörescă spre a se face analiza judiciară. S'a pornit cercetare jucătörescă spre a se face analiza judiciară. S'a pornit cercetare judecătörescă. — Omörrea pădurarului Hidveg este și acum după doi ani un mister, totă așa atentatul cu dinamită contra fo-
restierului.

O sentință în afacerea însemnelor naționale.*

Motive.
(Fine).

Considerăndu, că în sensul statutelor reuniunii pompierilor voluntari din Orăștia, acęstă reuniune nu numai că nu este reuniune politică, ci încă prin statutele ei provăcă pe singuratici membri, ca s'e se abțin dela demonstrații politice;

Prin tôte aceste fără îndoielă este adevărit, că acusații luând hotărira s'e se arboreze stindarde străine au dat doveđi despre tendințe dușmănoșe statului și instituțiilor lui legale, și tocmă într'un timp, când în părțile ardelen ale Ungariei aceste *naționalități străine* erau dirigate prin proclamațiunea irredentei spre răsturnarea constituției statului și a ordinei legale, ceea ce dovedesce până la deplina convicțiune a judecatorului, că acusații au comis delictul prevăduț în §-ul 36 alu codicelui penalu privitor la delict.

Cu privire la Mallasz Eduard și Gombos Carolu faptul că au smuls jösu stindardul naționalu ungu-rescö, care representă însemnul statului maghiaru, este documentat prin aceea, că după mărturisirea comandantului superior al reuniunii pompierilor, Samuil Popu, stindardele au fost arborate pentru primirea membrilor colegi și pentru înălțarea sərbătörei intruniri loră der adunarea generală a pompierilor reuniunii s'a ținut numai după ce s'a luat jösu însemnul statului maghiaru, stindardul tricoloru naționalu ungurescö; mai departe pompierii carl făceau exerciții, numai după ce se luaseră jösu stindardele tricolore unguresci s'au retras de pe câmpul de exercițiu.

Cumcă Mallasz Ede și Gombos Karoly au smuls jösu stindardul națiunei unguresci în mod arbitrar și, precum se pöte cu drept presupune, din răsbunare, pentru că căpitanul poliției a ordonat s'e se ia jösu stindardul românesc și sășescö, acęsta se vede din împrejurarea, că căpitanul de poliție Wagner Fridericu a

*) A se vedé nr. 57 alu „Gaz. Trans.“ din anul curentu.

ordonat apriatö lui Mallasz Ede s'e ia jösu numai stindardele romănesci și sășesci, și Malasz Ede a și executatö ordinul acesta, der mai târziu a smuls și a luat jösu și stegul națiunei maghiare pe când pompierii erau încă pe câmpul de exercițiu și înainte de a se fi ținut adunarea generală a societăților întrunite.

Martorii Hermann Desideriu, Krivanyi George, Pui Sigismund și Brassay György mărturisesc sub jurămënt, că pe când Gombos Karoly s'a urcat pe arcu de triumf și a strigat de acolo că nu pöte lua jösu stindardul naționalu ungurescö, care era înțepenit la mijlocul arcului, Mallasz Ede i-a ordonat lui Gombos Karoly: smulge-lu jösu! er' Gombos Karoly la ațitărea provocare a lui Mallasz Ede a smuls stindardul naționalu ungurescö, ce era aședat în mijloc, astfel încätă cu stindardul au eșit și cuiele, cu carl era înțepenit, precum și ghiirlandele verđi de prin prejuru, prin care faptă așa-dără contra amintiților doi acusați este adevărit până la convingerea judecatorului, că sunt vinovați de delictul prevăduț în §-lu 37 alu codicelui penalu.

Ca împrejurare ușurătöre la măsura pedepsei contra lui Ostașu Ionu, Lukats Alfred, Dezsán Albert, Kolovráth Ionu, Francz George, Wurm Eduard, Stengel Daniel și Balluschek Iosifu s'a luat în considerație viața loră nepătätă de mai înainte, er ca împrejurare agravantă s'a luat, că arborarea stindardelor străine, s'a făcut pe timpul când proclamațiile irredentei erau în circulație, de aceea acusații au trebuit s'e fiă pedepsiți amăsurați sentinței.

Cu privire la acusatul Mallasz Ede, împrejurarea agravantă este, că în contra lui se grămădesc mai multe delict, considerăndu, că el a luat inițiativa la arborarea stindardelor străine considerăndu că el însuși a arborat stindardele străine, er împrejurare ușurătöre este viața lui nepătätă de până acum, de aceea a trebuit s'e fiă judecat la pedepșa stabilită în sentință.

Gombos Karoly, considerăndu-i-se ca împrejurare ușurătöre viață nepătätă de până acum, de asemenea a meritat pedepșa indicată.

Condamnarea la suportarea speselor procesului și a întărineri în arest este motivată prin § 87 alu procedurii penale.

Samuil Popu, Schuster Demeter și Klaster Adolf, fiindu ca nu s'au ivit doveđi contra loră, nu cad sub acuzarea amintitului delict și de aceea s'au achit.

Nimicerea stindardelor străine se basază pe § 61 alu codicelui penalu.

Orăștia, 5 Decembre 1885.

Fabian, m. p. subjude reg.

În contra sentinței de mai sus acusații au făcut recursu la Tabla regescă din Tergulu Muresului (curtea de apel). Tabla regescă pe basa motivelor acestui recursu, carl au fost aduse înainte și la pertractare, a absolvat pe Mallasz și pe Gombos, amëndoi Unguri, er față cu ceilalți a ordonatö întregirea procesului astfel, ca mai întâiu s'e se cerceteze, decă s'a fost publicat ordinațiunea ministerială din cestu și după aceea s'e se aducă sentință din nou.

După cercetările făcute s'a constatat, că ordinațiunea aceea n'a fost publicată, din care motiv judecătöria de cercu reg. ung. din Orăștia (totu acelu jude, Făbián) la 14 Decembre 1886 a absolvat și pe ceilalți acusați.

Ordonându-se nimicirea stindardelor s'a făcut apelu contra sentinței. Resultatul apelului încă nu ne este cunoscut.

Procesul de calumnia

contra d-lui F. H. Longinu, avocat în Deva.
(Fine.)

După aceste tribunalu s'a retras și după o 1/2 öră președintele a publicat — în câteva cuvinte și fără a motiva cu ceva, — sentința, prin care inculpatul numai pentru punctul primu s'a aflat vinovat și pentru aceea s'a judecat la închisore de o lună și suportarea speselor. Atätă procurorul, câtă și acusatul au insinuat recursu și publicul amuțit s'a depărtat — ficcare cu ale sale păreri. Ca s'e cunöșceți motivele sentinței vē ațur și sentința adusă mai târziu. Sentința sună:

Nr. 892—1887.

crim.

Sentință.

In numele Maieștiței Sale Regelui.

Tribunalu regescö ca foru de 1-a instanță din Alba-Iulia, în cauza criminală pentru calumnia, în contra lui Franciscu Hossu Longinu pus în stare de acuză cu soluțiunea ridicată la valöre de dreptă a Tablei regesci dte 13 Decembre 1886 Nr. 3194 sub președința judeului de tribunalu Stefan Zsakó, și în prezența judecătorilor Hugo Kain și Ignățiu Korbuly, precum și a v. notariului Eugen Halmágyi, pe basa pertractării finale verbale, ținută în ăua de astăđi, ascultănd acuză și propunerea procurorului reg. Gustav Tribusz, precum și apărarea avocatului Ionu Coșieriu, apărătoru privatu, a adus următörea sentință:

Inculpatul Franciscu Hossu Longinu, născut în Zamu, de 39 de ani, de religiunea gr. cat., căsătorit, fără copii, avocat, locuitor în Deva, cu avere și cultură corăspundötore pozițiunei sale civile, fostu odată pedepșit pentru delict de pressă, nu este militar, pentru delict de calumnia calificat și punibil conformu §-lui 260 alu codului penalu patrat în contra lui Dr. Franciscu Solyom-Fekete, președinte pe lângă tribunalu reg. din Deva, se declară vinovat — și pentru acęsta se judecă la arest de o lună; dela prestarea muncii obligate, impusă de lege sub durata împlinirii pedepsei, se absolvă și i se concede alimentarea pe spesele sale proprii; și totu odată sub sarcina execuțiunei s'e convică la 29 fl. pe partea violatului Dr. Franciscu Solyom Fekete, la suportarea speselor cauzate cu 276 fl. 27 cr. pe partea erariului, precum și la cele ce s'ar mai cauza cu întărineră sa în arest.

Motivele:

Motivarea sentinței după o introducere mai lungă cuprindötore de teorii juridice asupra faptului de calumnia și ale altor fapte analöge, conține următöarele:

Acusatul, în urma declarațiilor și espresiunilor cuprinse în telegrama și subscernerea sa înaintate ministrului de justiție acuse în original actelor de investigațiune, carl forméză criteriul delictului vătămării de onöre, și carl tôte s'au raportat și s'au potut raporta numai asupra violatului Dr. Franciscu Solyom-Fekete, între care se cuprinde și aceea, că: în casu ce lipsă, cu scrisorile, ce le am la mână și cu carl le-am vėduț la alți, vöiu puté doveđi, că s'a mestecat în fapte de totu murdare, că a fost pus sub inquisițiune și în stare de acuză legală, afirmăndu, că în urma arătării sale, — în care se ăieea și aceea, că președintele numit, în causele electorale a exercitat presiune în mod bătătoru la ochi, — conformu positivei sale cunoscințe, ministrulu de justiție provăcănd pe președintele Dr. Franciscu Solyom Fekete s'e se declare, acesta pentru procurarea unui documentu relativ la purificarea sa, a călătorit la Baia de Crișiu, și acolo a lăsat s'e se emit un atestat redactat de el însuși asupra unor împrejurări, despre carl scia, că ele sunt neesacte, comițendu-se chiar și cu ocaziunea subscerilor neregularități, acđă lămurit

FOILETONU.

Cum scriu Ungurii istoria?

În ăilele aceste am primitu unu prospectu despre o carte ce voesce s'e o dea la lumină d. Dr. Réthy Lászlo, subinspectorul museului din Budapesta, sub titlul: „Formarea limbii și a națiunei valahe“ (Az oláh nyelv és nemzet megalakulása.)

D. Rethy promite, că în acęstu opu alu său va deslega „cestiunea etnologică“ a originei și formării limbii și națiunei „rumene seu valahe“. Opul va fi provăduț cu charte și desemnuri, și va cuprinde 12 capitulu. În alu 11-lea capitul d. Rethy se va ocupa și de modul „cum scriu Romăni istoria“, și ne dă deja în prospectul memoratö o ideă, cum are s'e vorbescă despre istoricii romăni, carl — după densusul — tracteză istoria ca o programă politică, fără considerație la adevărul istoric.

Decă și d. Réthy va tracta istoria ca ceilalți colegi ai săi unguri, precum se vede că va și face, deorece caută cheia istoriei nôstre în peninsula balcanică, atunci păcatu de ostenelă. A trata istoria ca o programă politică este fără îndoielă o mare eröre, der a voi s'e faci politică

schimosind adevărul istoric, este chiar o crimă.

Înainte însă de a ne arăta d. Rethy, cum scriu Romăni istoria, vöim s'e aducem cetitorilor nôștri încă unu exemplu, cum scriu Ungurii istoria. Istoricul maghiaru Henricu Marczali a publicat sub titlul: „Der Aufstand des Hora in Sibenbürgen“ (Răscöla lui Horea în Ardealu) în „Ungarische Revue“, din luna Ianuarie și Februarie 1885, föia redactată de istoricul și mai „erudit“, der totu maghiaru și încă neoș-neoșu, Paul Hunfalvy și de colegul său Gustav Heinrich, unu articolu a cărui valöre istorică „colosală“ se pöte vedé din următöarele:

Autorul ăice în introducere, că în vėculu alu XVIII-lea principii își temeu puterea numai de unu pericul esteru, pe când de supuși săi n'aveu niel o frică. Iosifu II judeca mișcările îndreptate contra politice sale totu din acęstu punctu de vedere și de aceea elu nu trebuia s'e fiă nicicum tiranu pentru a zădărnici până și posibilitatea unei răscöle.

Trecendü istoricul ungu ru la răscöla Valahiloru din Ardelu, ăice că acęsta nu stă în niel o legătură cu causele care se pretind că au provocatö, ci ea se caracteriséză prin aceea, că o oardă de barbari, se considera ca reprezentăndu ideile domnitorului și executănd tendințele lui.

Acęstă intortochiare istorică e cu atätă mai ridiculă, cu câtă autorul însuși recunosce, că: cea mai mare parte a poporului valachü din Transilvania gemea sub jugulu celu greu alu unei întreite apăsări, erau iobagi ai Ungurilor și ai Sașilor, n'aveu niel unu dreptu, erau numit în lege *națiune nefolositöre valahă, streină*, pe care o toleréză țera numai pentru interesul publicu (chronistul Cserey). Numai Irlandezul a avut o sorte mai amară decätă acęstă națiune de iobagi, căci elu a devenit sclavu în propria lui patriă. Prin urmare, după istoricul ungu ru, numai într'atata e mai amară sorte Irlandezului, întru câtu elu se consideră ca suferind în propria lui patriă, pe când Valahul din Transilvania era considerat ca colonist, lăsat în grația și disgrăția Ungurilor și Sașilor; de toleranță seu egală îndreptățire niel vorbă nu puté fi, Valahii erau apăsați și în ce privesce religiunea, națiunen și proprietățile lor; nimic nu era ce ar fi putut indulci contrastul dintre împărat și dintre victima lor.

Este constatat, ăice istoricul ungu ru, că în domeniul Zlatnei țeranul era jefuit fără cruțare cu regalul crăsmăritului, plăngerile lor nu-și ajungu scopul niel la tribunale niel în Viena. Der aceste nu se pot considera ca destule cause pentru răscöla. Unu factoru principalu alu răscölei a fost viața de haiducia a poporului valahü, favorisată de munții și pădurile dela granița Transilvaniei, Valahiei, Banatului și Serbiei. Între haiducii valahü a ajuns la o mare věđă Gregorin

vorbindu, elu (inculpatulu), a afirmatu, ca numitul preşedinte de tribunalu, folosindu-se de poziţiunea sa oficială, a influenţat asupra votanţilor, ceea ce după lege nu este permis, şi ca sciindu s'a folositu de unu documentu falsu: a acusat deşi pe numitul preşedinte cu fapte punitive conformu §-loru 187 şi 405 din codulu penalu şi astfel — această acuşă neintemeiată, ridicată, de Franciscu Hossu Longin, involvâ in sine criteriulu delictulu de calumniu prevăduţ la § 260 cod. pen. chiar şi cu privire la § 270 punct. 2 şi la dispoziţiunile cuprinse in § 271 cod. pen. căci afirmaţiunile indicatē ale inculpatulu stāndu in legătură cu datorinţele oficiale ale ofensatulu Dr. Franciscu Solyom-Fekete, ar forma astfel de fapte, carl, in casul adevēririi lor, ar trage după sine, deşi nu unu faptu criminalu, dēr celū puţin unu delictu disciplinaru punibilu conformu §-lui 20 punct. 6 art. de lege VIII din a. 1871.

După aceste mai urmăz căte-va motive secundare, din carl reese, că inculpatulu i-s'a datu voia sē documenteze cele afirmate despre preşedintele tribunalulu din Deva, ba chiar şi judele instructoru şi-a pusū tōtā silinţa ca aceste afirmaţiuni sē se dovedescă, dēr inzadarū, căci martorii ascultaţi au doveditū chiaru contrarul dela cele afirmate de inculpatulu, accentuāndu-se mai departe, că şi in casulu, dēcā partea formală a atestatulu mai susū amintitū ar conţinea o falsificare ōre-care, nicl atuncul nu s'ar putea aplica in contra preşedintelui, fiindū cā elu numai a cerutū sē-i se deie unu atestatū, dēr n'a conlucratū la compunerea lui, astfelu dēr inculpatulu nu i a succesū dovedirea afirmaţiuniloru sale. Mai departe continuă:

„Fassiunea inculpatulu depusă la pertractarea finală, cā adecă istoria acelu atestatū o-a auđitū dela Emilu Koszperda, prin urmare ceea ce a afirmatū in contulu partidei ofensate, nu se derivā dela sine, precum şi acea apărare a sa, cā n'a avutū intenţiunea de a dejosī şi vātēma pe ofensatulū, nu potū servi de basā la absolvirea sa, deōre-ē depunerea nehotāritā a lui Koszperda nu pōte cădea in cumpēna dovedilorū; apoi pentru constatarea delictulu de mai susū, nu se recere o imediatā intenţiune vātēmātōre, căci calumniu se pōte comite şi atuncul, dēcā calumniatorulū n'a sciutū, cā faptulu afirmatū de dēnsulū este neesactū; căci conformu adevēratei interpretāri a §-loru respectivū din cod. penalū, nu numai celū ce a scornitū calumniu este punibilū, ci şi celū ce o vulgarisēzā, o răspāndescē; in urmā, pentru cā numirea autorulu nu echide punibilitatea divulgatorulu. Apoi sfirşescē:

Celelalte afirmaţiuni ale inculpatulu produse spre motivarea acuşei sale, conformu cărora ofensatulū preşedinte de trib. a datū lui Emilu Koszperda unu autografū alū sēu, cu scopulū, cā numitulū sē fiā eliberatū de sub deţinerea intenţionatā de judele incuientū; mai departe, cā ofensatulū a lāsātū sē se ducā o salciā de pe teritorulū lui Franciscu Teutschek, fără sciirea şi invoirea acestuia, după ce aceste afirmaţiuni n'au fostū şi nu sūtū refrāse prin fassiunea ofensatulu, şi după ce, deşi nu in modulu şi coloritulū plinū de ură, susţinutū de inculpatulu, totuş ele prin fassiunile martoriloru ascultaţi fiindū dovedite dreptū fapte implinite, nu au pututū sē se considere cā aparţinētōre faptulu de delictū de calumniu, şi nicl nu potū sē formeze elementele constitutive ale aceluia, şi prin consecinţā ele nicl n'au pututū sē servescā cā motive la enunciarea culpabilităţii inculpatulu, ş. c. l.

Din şedinţa tribunalulu reg., ca forū criminalū, ținută in Alba-Iulia la 3 Martie 1887. Ladislau Henter m. p. preşedinte; Romulū Presia m. p. notarū.

Mulţămītă publică. — Sinodulū nostru parochialū gr. or. românū din Arpacu, protopresbiteratulū Trei scaunelorū, şi-a exprimatū in şedinţa sa estraordinārā din 8 Martie a. c. adēna sa mulţămire pentru ajutorulū de 100 fl. v. a, ce s'a votatū — la propunerea Prea onoratulu Comitetū, — de către Prea Onoratulū sinodū parochialū alū bisericei gr. or. romāne cu hramulū „Sāntulu Nicolae” din Braşovū in şedinţa sa ordinarā

din 15 Februarie a. c. sub punctū 66, — in scopulū procurārii celorū 4 icōne impēratēscī pentru biserica nōstrā din Arpacu, ce este nou edificatā.

Unū ajutorū mai bine venitū, decātū acesta nicl nu putea sē fiā, căci prin elū ni s'a datū posibilitatea, de a ne vedē realizatū scopulū, ce-lū urmārimū şi l'amū urmāritū din 1879 începēndū: de a se putē sfīnţi nou edificatā nōstrā bisericiā in decursulū verei anului acestuia şi a sē preda serviciulu dumneşescū, ceea ce numai prin propriile nōstre puteri nicldecum nu se putea ajunge, deōrece poporulū nostru din Arpacu in urma ghiāţei şi esundarea Oltulu din anii 1885 şi 1886, a sārācitū pānā la desperare.

Dēe Dumneşeu ca acēstā faptā nobilā sē fiā de unū bunū augurū şi sē afle inre conaţionalii nōstri mai mulţi imitatorl, carl iubindū podōba casei lui Dumneşeu sē-şi eterniseze numele in bisericiā nōstrā prin asemenea nobile donaţiuni, fiā in banl ōri naturali, căci simjimū mare lipsă de ajutorū, lipsindu-ne — afarā de cele 4 impēratēscī, tōte icōnele aplicabile pre tēmplā, ne lipsescē in tregū celālaltū mobilarū bisericescū, precum: candelē, sfetnice, iconostasū, candelabre, clopote etc. etc. Icōnele se lucrā de renumitulū pictorū românū Michailū Popū din Braşovū.

Dēcā s'ar afla vre-unū binefăcētōrū marinimosū, acela binevoēscā, in ceea ce priveşce numirea sēu preţulū cutārei icōne, ce voescē sē o doneze, a se adresa dea dreptulū către susū numitulū domnū pictorū sēu către comitetulū nostru parochialū, ērā cu privire la celelalte obiecte din mobilariulū bis. numai către comitetulū parochialū din Arpacu.

De asemenea şi-a exprimatū sinodulū nostru parochialū mulţămira sa protocolārā faţă de rezoluţiunea din 26 Noemvre 1886 de sub Nr. 11242 a prea onoratei direcţiunii a institutulu de creditū şi economii „Albina” in Sibiu, in virtutea căruia ni s'au redusū interesele acceptulu bisericei nōstre la 7%, contribuindū prin acēsta in modū indirectū la ajutorarea bisericei nōstre.

Pentru aceste binefăcētōre daruri sinodulū nostru parochialū din Arpacu aduce şi pre calea acēsta cele mai căldurōse şi sincere mulţāmīri.

Arpacu, 11 Martie 1887.

La însărcinarea sinodulu parochialū.

Dionisiu Nistorū, parochū.

Ultime sciri.

Sofia, 23 Martie. — Sciri din Saloniciu spunū, cā Grecii din districtele dela graniţā pregătēsćū o revoluţiune in Macedonia. Uneltirile grecēsći din Macedonia sūtū inscenate, precum se crede, de influinţa rusēsćā. Scopulū lorū e sē silēsćā pe Pōrta a interveni.

Sofia, 23 Martie. — In Bulgaria domnesce mare activitate militarā. Abstragēndū de mēsurile de precauţiune, ce se iau la graniţele ameninţate contra ōricārōrū încercāri de insurecţiune ce s'ar întreprinde din afarā, se întāresćū diferite garnisōne in scopulū d'a paralisa prin trupe credincioşē trupele suspecte. In timpulū din urmā au sositū in Rusciucū despărţēminte nouē de cavaleriā din Şumla şi de infanteriā din Tirnova, precum şi întāriri de artileriā de fortāreţē. De asemenea artileria din Varna a fostū întāritā şi in curēndū se vorū complecta fortificaţiile fortāreţii. Se mai vorbeşce cā regenţa āre de gāndū

sē facē din Tirnova, prin fortificaţiuni corēspondētōre, o tabērā întāritā şi unū punctū de concentrare pentru masse mai mari de trupe.

DIVERSE.

Falsificarea untulu. — Cetimū in „Gazeta Sātēnulu”: Untulū e atātū de trebuinciosū gătērii mīncārilorū — ōrāşenilorū mai alesū — încātū, consumaţiunea fiindū insemnatā, s'au alcătuitū in streinătate o mulţime de fabrici de falsificare a untulu, cărora (spre ruşinea nōstrā trebuē sē o mărturisesćū) sūtū tributari mulţi Romāni, carl isī cumpērā untulū trebuinciosū de prin bācānii. Acēstū aşā numitū untū nu e — precum am mai spusū cu altā ocaşiā — decātū o amestecăturā de grāsiml alimentare, oleo-margarinā şi margarinā, ēr nu produsulū fără altū amestecū alū laptelui de vacā sēu bivolītā, precum e acela ce-şi pōte căpēta fiecarē de prin sate. N'avemū cunoscinţā cā acēstū progresū alū sciinţei d'a se căpēta untū cu altēva decātū cu lapte a pētrunā pānā la noi, şi cā existāndū in țērā chiar asemenea usinl de falsificare, ar fi nevoiā a se lua mēsuri represive, dēr aflāmū din revistele economice francese cā — ca şi guvernēle Danemarcei, Colombiei — guvernulū francesū are in mână o lege votatā de câteva saptēmāni şi de Senatū prin care se pedepsescū falsificatoriil de untū cu pedēpsā pānā la o lunā inchisōre şi 1000 lei amendā. Proiecte de asemēni legi sūtū depuse parlamentelorū din Olanda, Germania şi Englitera.

Tatālū şi fiulū. — In Odessa s'a terminatū pu de multū urmātorulū procesū: In Odessa trāia unū omū cu nevastā-sa, unū fiu ca de 18 ani şi cāţiva copii mai micl. Bāiatulū servea intr'unū magazinū de ceāiu. Bētrānulū n'avea ocupaţiā, era beţivū şi 'şi maltrata nevasta in modū barbarū. Intr'o sērā venl beatū acasā şi nāvālū cu furiā asupra victimei sale. Bētrāna începū sē strige ajutorū, pe cānd copilaşii plāngēu intr'unū colţū. In acelu momentū sōsi acasā bāiatulū. Scena ce i se infāţişā ti luā vederile. Elū scōse revolverulū, ce'lū purta la sine, şi trase douē focuri in tatālū sēu, care cădū mortū. Curtea cu juraţi l'a achitatū!

Rēsbunarea unei maimuțe. — Se scrie din Modjokerto: Fostulū maşinistū dela rafināria de zaharū: „Regele Wilhelm II”, a muritū in urma unorū muşcāturi ale unei maimuțe, carl i-au fostū făcute in condiţiunile cele mai ciudate. Elū avea o maimuță, care se obicnuise a bea in fie-care qi unū păhāruțū de rachiu. Acum cătva timpū, vol sē se desfacē de acēstū animalū şi 'lū dete unū amicū alū sēu Cu tōte acestea, maimuța gāsi mijloculū d'a scāpa de trei ōri pentru a veni la vechiulū sēu stāpānū. Acēsta hotāri atuncul s'o otrāvēsćā, şi 'i pregāti, ca de obicei, păhāruțulū de rachiu, punēndū in elū otrāvā. Maimuța, mai inainte de a bea mirosil rachiuulū, pārū a înțelege, cā stāpānulū ei i-a pusū ceva rēu in intru şi, infuriindu-se, aruncā păhāruțulū josū; apoi se aruncā asupra stāpānulu sēu, ilū apucā cu dinții de mână şi-lū muşcā de mai multe ōri pānā la osū. Maşinistulū a muritū după trei luni de rānile făcute de acēstā inteliginā maimuță.

Rectificāre. In Nr. de erl alū fōiei nōstre, la articulu de fondū, şirulū 5 de susū, in locū de: Scirile de mai josū, sē se cōtescā: *Şirele de mai josū* etc.

Editorū: Iacobū Mureşianu.

Redactorū responsabilū Dr. Aurel Mureşianu

Pinteia, regele Alpilorū, care era atātū de cutezātōrū, încātū la 1703 a atacatū Baia mare. In comitatulū Caraşū era la 1781 o bandā, alū cărēi capū era *Arde-lianu*. In Ittebe s'a resculatorū poporulū cu copii in frunte. Impēratulū Iosifū II călētōrindū prin Banatū constatā cā însişi proprietarii au prisinuitū aceste mişcāri, căci spre a-şi mārī locurile de păşune constrāngēu pe supuşii lorū sē emigreze. Este acelaşi motivū, care şi in Irlanda a fostū unulū dintre motorii principalū ai mişcārei agrare.

Cu tōte aceste nemernicii suferite de Romāni, Marczali ii gratificā cu epitelulū de *poporū sēlbaticū* şi lipisitū de ōri ce simjū omenescū. Ūice apoi, cā comitatulū Aradulu angagiāsē 24 de pandurū ca sē tortureze pe cei prinşi, ēr comitatulū Torontalulu hotārisē sē'i tragā in țēpā, dēr impēratulū n'a aprobatū aceste torturi, ci grāţindū-i i-a condamnatū la inchisōre pe viață şi la arderea cu ferulū. Etā ce a đisū impēratulū: „Din acēstā imprejurare se pōte vedea cātū de greşitā este administraţiunea unгурēsćā, unū comitatū nu se ruşinēzā a angagea 24 pandurū spre a lāsa sē se odihnēsćā amploiaşii sēi inspāimēntāţi, şi pōte cā in curiele sale se aflī mai mulţi nepricepuţi, carl trāescū din munca sērmanuluipoporū. Pandurii sē fiā concediaţi!” Ne dā istoriculu ungurū a înțelege, cā Ungurii, ca sē amāgēsćā pe impēratulū, au trimesū acestuia rapōrte despre crime ingrozitōre, dēr impēratulū n'a permisū pedēpsa cu mōrte, ci recomandā bātaia cu parulū.

Comitatele Caraşū şi Aradū au hotāritū, pentru a face pe acēstū *poporū cerbicosū* sē se mulţāmēsćā cu *pacificā* viață țērānēsćā, ca pe lângā execuţiuni şi altele sē li se dārime casele haiducilorū şi consāngēnii lorū sē fiā aruncaţi in inchisōre. Mēsuriile comitatelorū furā a-probate, afarā de mēsurā d'a se dērīma casele. Totodatā s'au numitū comisaril generalulū Papilla (care insuşē era valahū) ca militarū şi Antoniu Iancovicl ca civilū.

Dupā acestea, Marczali continuā astfelū:

„Acēsta a fostū introducerea in drama sāngerōsā din Transilvania. Incā in vērā şi tōmna anului 1784 o cētā numerosā de ōmenl inarmaţi, carl desconsiderā tōte prescripţiunile legii, se ține la marginile comitatulu Zarandū.

In ōrda acēsta sūtū numai Valachi. Ei sūtū tiranl pānā la neumanitate şi totuş aflā sprijinū in simpatia conaţionalilorū lorū. O bună parte din ceea ce am istorisitū pānā acum s'ar putea considera, deşi isvōrele ce mī-au statū la dispoziţiune sūtū oficiale, cā o esagerare a amploiaşilorū unгурi comitatensl, dēcā nu s'ar dovedi totū acēsta printr'unū isvorū germanū de pe acelaşi timpū.

Vomū impārtāşi in estrasū rapōrtele unū călētōrū („Călētoria lui Johann Lehmann dela Pojunū la Sibiu 1785“): „Dincolo de riulū Tisza intri in Bānatulū de odiniōrā, care de căţiva ani aparţine Ungariei; siguranţa publicā e pusā sub garanţia poliţailorū comitatensl. Partea cea mai mare a locuitorilorū din acēstū ținutū sūtū

Valachi; trāsuriile feşii lorū, pērulū lungū, care se lasā pe umerl, portulū celū simplu, rēu şi aprōpe greţosū, itl insuflā spaimā; tōte acestea întāresćū đisa: In der Wallache ist ein Spitzbube.“ Nu esistā o afirmaţiune mai neomenēsćā şi mai uşuraticā ca acēsta, despre o naţiune întregā: „Suntū Valachi, carl sūtū Spitzbuben, prin urmare toţi Valachii sūtū Spitzbuben!“ Unū frumosū sylogismū dela mai puţinl la toţi ar fi: „Valachii incā sūtū ōmenl, prin urmare toţi ōmenii inca sūtū Spitzbuben“.

„Una e adevēratā cā şi cealaltā. O altā vinā, ce ii compete acēstei naţiuni, deşi n'o facū bucurosū, dēr trebuē sē o afirmū şi eu. Se đice despre ei cā sūtū setoşi a vērşā sānge şi a şi rēsbuna. Cea dintēiu provine din cea din urmā. Nenumērate eșemple inspāimēntātōre din timpulū mai nou adevēresćū acēstā imputare ce li se face. Cu tōte acestea ea n'are sē inspāimēnte pe călētōrū. Valachulū nu atacā: este elū însē ofensatū, apoi cautā numai după ce au trecutū căţiva ani cu o artā anume plānuitā a-şi rēsbuna, şi cu deosebire omorāndū pe celū ce l'a ofensatū. — Călētōrulū, care-şi continuā drumulū, şi se pōrtā pacnicū şi înțelepțēsćē; a ştiutū sē se ferēsćā de Valachii pofitorl de rēsbunare. Eu aşē putea aduce multe casuri, in carl țērānulū germanū, care locuesce in Valachi, a fostū multū mai neumanū decātū chiar Valachulū...“

(Va urma).

Cursul la bursa de Viena
din 24 Martie st. n. 1887

Rentă de aur 5%	102 20	Bonuri croato-slavone	104.50
Rentă de hârtie 5%	89 45	Despăgubire p. dijma de vină ung.	98.75
Imprumutul căilor ferate ungare	149.75	Imprumutul cu premiu ung.	121.—
Amortizarea datoriei căilor ferate de osti ung. (1-ma emisiune)	98 80	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.50
Amortizarea datoriei căilor ferate de osti ung. (8-a emisiune)	124.—	Renta de hârtie austriacă	81.—
Amortizarea datoriei căilor ferate de osti ung. (8-a emisiune)	115 25	Renta de arg. austr.	82 05
Bonuri rurale ungare	105.—	Renta de aur austr.	113.50
Bonuri cu cl. de sortare 104.50		Losurile din 1860	133.50
Bonuri rurale Banat-Timoc	104.59	Acțiunile băncii austro-ungare	881 —
Bonuri cu cl. de sortare 104.59		Act. băncii de credit ung. 294.95	
Bonuri rurale transilvane 104 50		Act. băncii de credit austr. 286.—	
		Argintul — Galbin	6.00
		impărătesci	10.12
		Napoleon-d'ori	62.70
		Mărci 100 imp. germ.	127.75
		Londra 10 Livres sterlinge	

Bursa de București.

Cota oficială dela 11 Martie st. v. 1887.

	Cump.	vând.
Renta română (5%).	91 —	9 1/2
Renta rom. amort. (5%)	94 —	94 1/2
„ convert. (6%)	84 —	84 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	35 —	36 —
Credit fonc. rural (7%)	101 —	101 1/2
„ „ (5%)	84 1/4	84 3/4
„ „ urban (7%)	96 1/2	97 —
„ „ (6%)	90 —	91 —
„ „ (5%)	78 —	79 —
Banca națională a României 500 Lei	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
„ Națională	—	—
Aură contra bilete de bancă	18. 1/4	18. 3/4
Bancnote austriace contra aură.	2.01	2.02

Cursul pieței Brașov

din 25 Martie st. n. 1887

	Cump.	vând.
Bancnote românești	8.44	8.48
Argint românesc	8.40	8.45
Napoleon-d'ori	10.07	10.10
Lire turcesci	11.30	11.40
Imperiali	10.33	10.38
Galbeni	5 95	6.—
Scrisurile fonc. „Albina” 6%	101.—	102.—
„ „ „ 5%	98.—	99.—
Ruble Rusesci	112.—	113.—
Discontul	7—10%	pe an.

Postavuri de Brünn
pentru un elegant
Costumul de vară
intr-o bucată (coupon) de Metri 3-10, séu 4 coși de Viena fie-care bucată.
cu fl. 4-80 din cea mai fină
cu fl. 7.— din și mai fină
cu fl. 10.50 din supra fină
Iână veritabilă.
precum și Kamngara și stife pentru pardesiuri asemenea piederii de voajagi bucată cu 4 fl. și 6 fl se trimite cu rambursă de către Depozitul fabricii de postavuri
Siegel-Imhof
In Brünn Ferdinandgasse 61.
firmă pră bine cunoscută ca reală și solidă.
Declarația. Fiă-care bucată este în lungime de Metri 3.10 și în lățime de 136 centimetri, de aceea suficientă pentru un bărbătesc complet.
Cunoscuta soliditate și însemnata putere de producție a firmei de mai sus garantează pentru aceea, că se liereză numai din marfa cea mai bună și întocmai după mostra alésă. De ore ce acum multe firme înșelătoare facă abuzuri sub titlu de „Marfă de Brünn,” depositează de mai sus trimite 4—20 Mostre gratis și franco.

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numărul de pe fașia sub care au primitu diarul nostru până acuma.
Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și postultimă.
Decă se ivescū iregularități la primirea diarului onor. abonați sunt rugați a ne încunoștința imediatu prin carte postale, ca în câtu depinde dela noi, să se delătoreze
ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

ABONAMENTE
la
„Gazeta Transilvaniei“
se potu face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușorū prin mandate postale.
Adresele ne rugămū a ni se trimite esactu arătându-se și posta ultimă.
Prețulu abonamentului este:
Pentru Austro-Ungaria:
pe trei luni 3 fl. —
„ șese luni 6 fl. —
„ unū anū 12 fl. —
Pentru România și străinătate:
pe trei luni 10 franci
„ șese luni 20 „
„ unū anū 40 „
Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Nr. 180/1887
a. l. sc. c. d.

Licitatiune scādētōre cu oferte

pentru
redicarea noului edificiu gimnasialū în Năsēudū.

Administrațiunea fondurilor scolastice centrali din districtulū Năsēudū voesce a edifica o localitate nouă pentru gimnasiulū românescū gr. cat. din Năsēudū pe temeiul actelorū și a planului de edificare aprobate cu unele întregiri de cătră ministrulū reg. maghiarū pentru cultū și învățământulū publicū cu rescrisulū ddo 26 Faurū 1887 Nr. 202 conformū cărora cere trebuința a se efectui:

1. Săpătura și altū lucru de pământū în prețū de	490 fl. 44 cr.
2. lucru de zidarū	72.807 „ 58 „
3. „ „ pietrarū	6,121 „ 03 „
4. „ „ lemnarū	10,381 „ 21 „
5. „ „ sculptorū	931 „ 60 „
6. „ „ ferū	10,078 „ 38 „
7. „ „ mēsaru, coloritorū cu lacū și colōre, apoi de glăjarū (sticlarū)	14,978 „ 94 „
8. lucru de dulgherū (bleharū)	2,559 „ 73 „
9. „ „ acoperitū cu șirepurī (țigle)	1,744 „ 86 „
10. lucruri diverse	1,242 „ — „
la olaltă 121,335 fl. 77 cr.	

Aceste lucruri se vorū da la unū întreprindētōrū séu la mai multū pe calea licitațiunei minuende cu oferte.
Ofertele trebuie să fiă compuse în scrisū, timbrate, sigilate bine cu ceară tare de sigilatū și din afară se pōrte suprascripțiunea: „Ofertū la redicarea noului edificiu gimnasialū în Năsēudū” și să se dea la protocolulū de intrate alū comisiunei administrātōre de fondurile scolastice centrali districtualī în Năsēudū, séu să se trimită pe postā sub adresa acestei comisiuni până în 25 Aprilie 1887 la 6 ore după amēdi.

Deschiderea ofertelorū o întreprinde comisiunea numai decātu după trecerea terminului pentru insinuarea lorū.
După terminulū defiptū oferte nu se vorū mai accepta, și cele ce vorū intra vorū fi reieptate.
Ofertele înlăuntrulū lorū vorū avē a cuprinde:
a) Determinarea că voiesce oferintele a fi întreprindētōrū generalū pentru tōte lucrările enūmerate aici mai susū sub 1—10 séu numai la unele din ele, în care casū va arēta cu numērulū, care lucru voiesce a-lū efectui.
b) Suma procentelorū căte voiesce a-le scāri séu lāsa din prețulū preliminarū, atātū cu cifre câtū și negreșitū și cu litere.
c) și dovēda că întreprindētōrulū posedē capacitatea formală și materială de a efectui clādirea și dechiarățiunea espresă că oferintele a cetitū, studiatū și a priceputū bine condițiunile edificārei, precum descrierea edificiului, planurile, preliminarulū de spese, tabla de prețuri și preste totū întregū elaboratulū de edificare și că spre comprobare a is-

călitū tōte documentele respective, asemenea că cunōsce și înțelege din vorbă 'n vorbă condițiunile de licitațiune și se supune lorū fără nici o condițiune séu observare.

d) Oferintele să fi pusū în ele suma de 5% a sumei preliminate pentru lucrulū, la a cărui efectuare se oferescē și anume séu în bani gata séu în hârtii de statū scādēte sub 10% sub prețulū țilei de 25 Aprilie 1887 ca vadiu la întreprindere, care în casū când ar ajunge a fi oferintele celū acceptatū, flū va întregi la 10% spre a servi de cauțiune, ce se pōte face și în ipotecă pupilară.

e) Iscălitura cu mâna propriă a întreprindētōrului puindu-și și starea și locuința.

Documentele de edificare și ordinațiunea ministerială Nr. 202 din 1886 se potū vedē aici în cancelaria administrațiunei fondurilor scolastice centrali până la terminulū insinuārei ofertelorū în orele dela 8 până la 12 înainte de prândū și dela 3 până la 6 după prândū.

Subscrisa comisiune își rezervă dreptulū de a accepta séu reiepta fără restrîngere și fără ceva îndatorire ori care ofertū, fără privire la suma cuprinsă în elū séu la persōna, care l'a, datū ori în generalū ori în specialū, ori singuraticū, ori cumulativū, pentru oferinte însē e îndatoritorū din momentulū predārei la protocolulū de intrate, din care minutū rămāne legatā și cauțiunea séu vadiulū și oferintele rămāne răspundētōrū și personalminte pentru ofertulū seu.

Despre acceptarea séu reieptarea vr'unui ofertū se va hotāri în timpū de 14 zile începēnd din 25 Aprilie 1887, pe când vadielē oferentilorū neacceptatī se vorū restitui fără amānare.

Din ședința comisiunei administrātōre de fondurile scolastice centrali districtualī.

Năsēudū, 9 Martie 1887.
Președintele: Secretarulū:
Ionū Ciocanū. Ioachimū Mureșianu.
L á t t a m:
Besztercze, 1887 17/3.
Br. Bánffy Dezső, főispán, kir. biztos. 1—3

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor.
Anunciuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6
Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.
Pentru repețiri se acōrdă urmātōrele rabate:
Pentru repețiri de 3—4 ori 10%
„ „ 5—8 „ 15%
„ „ 9—11 „ 20%
„ „ 12—15 „ 30%
„ „ 16—20 „ 40%
Dela 20 de repețiri în susū 50%
Pentru anunciuri ce se publică pe mai multe luni se facū învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai susū.
Tipografia ALEXI, Brașovū.